

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE.

FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A reménység ajtaja.

Hóscás 2 : 13—14. „Azért ime csalogatom őt, és elviszem őt a pusztába és szívére beszélek. És onnan adom meg néki az ő szőlőjét és az Akor völgyét a reménység ajtaja gyanánt, és úgy énekel ott, mint ifjúságának idején és mint Egyiptomból lett feljövételének napján.”

Szörnyű emlékű nagy temető volt az Akor völgye. Maga az Akor név is bajt, zavart, szerencsétlenséget jelent. A választott, honfoglaló nép történetének egyik szívetrendítő jelenete kapcsolódott hozzá még sok-sok késő század emlékezetében is. Jerikó csodás bevételekor történt. A seregek Urának ez alkalommal az volt az akarata, hogy ha már a város bevétele minden emberi erőn kívül, kizárólag csak az Ő hatalmas kezének csodálatos beavatkozása által lett meg, hát legyen is az egész zsákmány mindentől fogva néki szentelve: egyetlenegy családon kívül irtassék ki a város egész lakossága, sőt minden élőlény, a zsákmány legértékesebbje legyen az Úr házáé, a többi mind a tűznek martaléka, maga a város tétessék a földdel egyenlővé és senki az Izráel népéből ne mond hasson az ott zsákmányolt dolgokból csak egy fonalszálát is magáénak. Végrehajtatott tehát a nagy Cherem, az Úr Isten királyi tulajdonjoga, egyedülvaló dicsősége elismerésének ez a döbbenetes ószövetségi kiabrázolója — és ime, kevéssel ezután szégyenletes harcú vereség éri a honfoglaló népet s Józsué megtudja az Úrtól, hogy ez büntetésül lett így, mert a nép közül valaki eldugott a teljesen Istennek szentelt dolgokból a maga számára. „Nem leszek többé veletek, ha ki nem vesztitek magatok közül azt a nékem szentelt dolgot.” Azt is megjelenti az Úr, hogy ez a bűnös Akán, a Kármí fia, a Juda nemzetségéből, aki megrettenve és összetörve meg is vallja bűnét: a zsákmányból megkivánt egy csomó aranyat, ezüstöt, meg egy ékes ruhát és elásta azokat sátorának közepében. Ekkor Józsué késedelem nélkül végrehajtja az Úr rettenetes ítéletét az Úrnak megrablója fölött: az eldugott, de rejtkezőből most már kiemelt zsákmánnyal, sőt egész házanépével együtt leviteti

a völgybe, amely erről a szörnyű bűnhödésről kapja aztán a nevét. „És monda Józsué: Miért rontottál meg minket? Rontson meg téged e napon az Úr! És elborítá őt egész Izráel kövekkel és megégeték őket tűzzel, miután megkövezték vala őket. És nagy kőhalmot rakának feléje, megvan mind e napig. És megszűnnek az Úr haragjának gerjedezése.” (V. ö. Józsué 6—7. részekkel.)

Szükséges ezt az egész történetet ismerünk a maga teljes borzalmasságában, hogy a maga teljes fonságában és édességében megérthessük az Úr drága szavát, amellyel Hóscás próféta által azt üzeni bálványokkal paráználkodó, megtévedt, hűtelen népének, hogy rettenetesen meg fogja ugyan büntetni, de azután megengesztelődik hozzá: át fogja ugyan vezetni a megérdemelt szenvedések pusztai vándorútján, de ott a szívére beszél majd a megbűnhődöttnek, reménység ajtaját nyitja föl számára az átkos emlékű Akor völgyében s új ifjúsággal, a lelki honfoglalás új, diadalmas reménységével ajándékozza meg. Ésaiás prófétánál is egy egészen hasonló reménységet jelent meg az Úr, ugyancsak az Akor völgyével kapcsolatban. (Ésaiás 65 : 10.)

Az Akor völgye tehát csak a meg nem tért nép számára az örök borzalom helye és intőjele. A megtérő nép számára reménység ajtajává, új, megáldott, dicső kezdetek pitvarává teszi azt az Úr. Lehet-e ennél szívbemarkolóbb kifejezést találnunk az Isten ígében akárhol is annak, hogy az ember számára az igazi nagy, örök reménységnek Isten kezétől felnyíló ajtaja pontosan ugyanazon helyt van, ahol az embert az Isten a maga minden hiú és hazug, önző reménységével együtt összetörte, porig alázza, megítélte és megsemmisítette? Akánnak azért kellett rettentő véget érnie egész házanépével, mert azt remélte, hogy Istentől elveheti azt, ami egyedül és kizárólag az Övé s erre az égtől elrablott kincsre a maga és családja földi boldogságát felépítheti békén és nyugodtan. Ez a reménység pedig bűnös, mert szentségtörő. Annak, aki ilyet táplál szívében, egész családjával együtt vesznie kell Isten színe előtt, mert ez a tisztátalan, eget-

rabló reménység sohasem marad meg csak a családfőnek szívében, hanem mindig fertőzőleg hat másokra is és természet szerint elsősorban éppen azokra, akik legközelebb állanak ehhez az Istentől elfordult szívhez. De éppen ott, ahol az emberek alájatemetkeznek a saját bűnüknek és az az életük minden szennyes ragadmányával együtt felgyúl felettük, mint pokoltűzben égő máglya, ahol tehát az emberek elismerik az Isten föltétlen tulajdonjogát minden fölött, amit addig a magukénak és csak a magukénak mondtak volt és elismerik az Isten föltétlen büntető jogát, igazságát s ennek valóságos és hatalmas erejét önmaguk fölött akkor, amikor el akarták venni az Úrtól azt, ami egyedül és kizárólag az Övé: ott és csak ott van reménység a pusztulásban is, nyílik ég felé ajtó a gyeheenna tűzével égő máglyából is, fakad áldás az átok közepette is.

Szegény, nyomorult magyarokul, milyen régóta égünk már az Akor völgyében. És hogy ég, pusztul velünk együtt minden, amit csak valaha a magunkénak — és csak a magunkénak — tekintettünk. Hol van a hatalmunk és hol van a békességünk? Mivé lett a tekintélyünk és az erőnk? Az elveszített raanyunk és sónk, fánk és szenünk után hova jutott a megmaradt és talán romolhatatlan értéknek tekintett borunk és búzáink? Óh, az emberi dolgok világában kétségtelenül okolhatunk másokat, vagy másokat is ezért az általános nagy értékromlásért, gátszakasztott árként terjedő egyetemes elnyomódásért, amelynek most mindnyájan betegek vagyunk — legalább részlegesen és viszonylagosan kétségtelenül igazunk lesz, ha másokat, s méginkább, ha másokat is okolunk érte —, de Isten színe előtt nem okolhatunk mást, csak magunkat. Isten előtt, amikor Ő ítéletét ránk bocsátja, minékünk sem lehet más szavunk, mint Ákának: „Bizony, én vétkeztem az Úr ellen, Izráel Istene ellen és ezt s ezt cselekedtem!” Isten azért égeti fel most mindenünket s azért égeti a saját testünket és lelkünket s mivélünk együtt a szeretteinket is a nyomorúság gyeheenna-tűzében, mert mi régesrég elfelejtkeztünk arról, hogy minden, ami a miénk, az Övé: az Ő szentséges tulajdona, amellyel mi Őnéki naponként tartozunk s melyet ha mi sunyi önzéssel el akarunk dugni és ásni a magunk és a családunk életének homályos sátozményén, azonmódon tisztátalan zsákmánnyá, rablott jószággá válik, amelyet előbb vagy utóbb — rendszeren még ebben a földi életben, még az utolsó ítélet előtt — rettenetes ítélettel megkeres rajtunk az Úr.

És micsoda tündöklő fényözönt árasztó reménység-ajtó tárulna fel előttünk éppen ma, éppen ebben a mi mai nyomorúságunk véres kövekkel és füstölgő üszkökkel teli sötét Akor völgyében, hogyha mi most, e mi nagy meglátogatásunk idején, végre megismernők azokat, amik a mi békességünkre valók! Ha mi, az Úr ítélete alatt engedelmesen megrozkadva, hagy-

nók, hogy annak tüze fölégesse az egész régi életünket és az egész ó-emberünket — és azokat, akiket ezen a földön legjobban szeretünk, nemcsak nem féltünk ettől, de egyenesen ezt az áldott sorsot kívánók számukra a hitvány és hazug emberi, ú. n. boldogság helyett! És ha mindenre, ami a miénk, ami még a miénknek látszik — egészségre, erőre, időre, kicsi otthonra, darab kenyérre, szegényes öröme — megtanulnók azt mondani szóval és szívvel, elszánt akarrattal és bizonyágtévő tettel: ez az Úr, mind az Úr — mert mim van, amit nem kaptam volna?

A jövőben, amely ezen a reménység-ajtón át feltárulna, minden benne volna, amit ma százféle más módon akarnak megtalálni és elérni betegségünknek jóhiszemű, de tehetetlen orvosai és ügyes, de rosszhiszemű kuruzslói. Ebben benne volna a takarékoság és a lemondás, ebben benne volna a társadalmi szolidaritás kitágulása és elmélyülése és benne volnának az új, értéktermelő és értékgyarapító munka lehetőségei. És még sokkal több is volna benne, mert benne volna az is, aki e világ minden orvosának és kuruzslójának hiányozni szokott a számításából: benne volna Jézus Krisztus. Ő, aki Önmagáról mondotta: *Én vagyok az ajtó*.

Ennek a mi akorvölgyi kínba-zárt világunknak csak Jézus Krisztus lehet az egyetlen reménység-ajtója: mert ez a mi gyeheennatűzben égő világunk Őreá, az Egyetlenegyre még fölveheti — még mindig, de ki tudja meddig? — megtörni kezdő szemét, mint ahogyan a lator fölvetette a kereszthalál gyeheenna-kínjai között; Őtöle még megtanulhatja — és senki mástól nem tanulhatja meg, de Őtöle is csak a keresztlá-bánál összetörő szívvel tanulhatja meg —, hogy az életünk csak akkor nem fog megégni, mindenel együtt, akit és amit szerettünk és magunkénak mondtunk, a hazugság és az átok ítéletes tűzében, hogyha mindenestől fogva, naponként egyre teljesebben ég az áldozat, a hálaáldozat tűzében — az engedelmes, boldogan kész sáfárság szolgálatában.

Ha a magyar életek, vagy legalább a magyar református életek itt, éppen itt, az Akorvölgye mélyén, egyszerre felgyúlnának, többé már nem a fogcsikorgatva hordozott ítélet, hanem az akart és válialt áldozat tűzében: minden pillanatban felpattanhatna számunkra a reménység ajtója és reánk köszönhetne egy boldogabb újlesztendő.

R. I.

EBBŐL A VILÁGBÓL

Néhány szó az egyházkerületi takarékpénztár ügyében.

Dr. Tóth Lajos egyetemi tanár úrnak egyházi lapjainkban e kérdést tárgyaló cikkével kapcsolatosan, szabad legyen szerény véleményem.

nyemet elmondanom és felhívnom böles megfontolásra mindenek figyelmét.

Sajnálattal szegzem le, hogy már eleve sem látom az alkotandó takarékpénztárt oly szervnek, mely a megnehezedett idők járását eloszlatná, avagy a kálvinista egyházakra és intézményekre — pláne momentán, mert hiszen ezt célozná s valóban ez is volna szükséges és kívánatos — megsegítést hozzon.

Elvi elgondolásnak tetszetősek lehettek az egyetemi tanár úrnak az egyházkerületi közgyűlésen elhangzott érvelései, azonban megállapításom szerint hozzáfűzött kijelentései már nem találtak visszhangra s az egyházkerületi takarékpénztár ügyét, mint teóriát, mint célkitűzést megbeszélésekre, tárgyalásokra alkalmas és igényt tartó kérdésnek tekintettük igen sokan, de megalkothatásában egy pillanatig sem bízunk.

Most sem kívánok jóslásokba bocsátkozni, de már a blanketták befutása igazolni fogja szerény látásunkat. Nincs ma és nem is lehet pénze egyházainknak egy tőkeerős, avagy csak figyelemre méltatható pénzügyi megalkotására, részint a részvények iránti jogos ellenszenv (elvesztett takaréki részvények, takarékbetétek, hadikölcsönök stb.) folytán, részint a pénz jobb értékesíthetési lehetőség miatt. Ahol ma az egyháznak pénzfeleslege van, súlyos hibának tartanám — eltekintve minden rizikótól — pénzügyi részvénybe fektetni. — Szegény egyházam is összekapargatott átmeneti kötelezettségei fedezésére pár ezer pengőt s 12—13% mellett — elsőrangú kihelyezéssel — szinte szétkapkodták híveink. S ez nemcsak Álmosdon van így, hanem másutt is. Kérdelem, hogyan tudná egy takarékpénztár e jövedelmezési lehetőséget biztosítani? S ez nemcsak a szomorú jelen, hanem a jövő képe is.

Hogy kálvinista intézményeinket, ősi kolégiumunkat e szörnyűséges gazdasági fuldoklásban veszély fenyegeti, kétségtelen tény. Azonban mindezek nem csupán a katasztrófális gazdasági eltolódások következményei, hanem természetes velejárói annak a meg nem alapozott akarásnak, mely megalkotta közegházunk egyes szerveit, anélkül, hogy számolt volna finánciális követelményeikkel. Méltóztassanak megérezní már, miszerint ott tartunk, hogy az egyes gyülekezeteknek — bármennyire nem evangéliumi is — szeparálni kell magukat a mások bajai elől s hogy meg ne rendüljenek, egzisztenciális érdekük szolgálatába kell görnyeszteni minden anyagi erejüket s nem igénybevételekre, hanem eddigi terheik enyhítésére kell törekedni egyházhatóságainknak.

Megdöbbenéssel figyeltem kerületi közgyűlésünkön Vas Mihály kevésbé hallgatott értékes beszédére, amidőn reámutatott a manák súlyos bajait nem csekély részben kitermelő vagyonkezelésre s magukból a jegyzőkönyvekből igazolta évekre visszamenőleg a hibák megállapítását; és minden a régiben maradt — s a

kívánatos anyagi és erkölcsi felelősség kötelme nem hártatott vissza.

Azok az intézmények és szervek, amelyek önjelöltől nem képesek kitermelni fenntartásuk anyagi biztosítékait, szerény megállapításom szerint működésükben szüneteltetendők, tekintetben még a Konvent szerveit is feláldoznám. Az egyházkerületi szanálóbizottság, bár kissé késetten, de helyesen tette meg ez irányban a kezdő lépéseket s olyan szervek működését is szüntette meg, amelyek csak rövid multra tekintettek vissza.

Nagyon bölesen mutat reá cikkében az egyetemi tanár úr, hogy hovatovább önjelöltre leszünk utalva. Az eddigi állami egyenlőtlen támogatásban is bizonyosfokú könnyelműségre nevelést állapítottam meg; hiszen, jóformán minden alkotásnál szinte bekalkuláltuk az állami szubvenciót.

Jó néhány éve írtam már róla, hogy az egyetemes protestáns egyházaknak, addig, míg békebeli államsegélyük 100%-ban kielégítést nem nyer, sem kérni, sem elfogadni nem lett volna szabad az államkormányzattól egyetlen fillért sem s e helyett egyenként is hadakoztunk, hogy szerveink állami dotációkban részesüljenek, még abban az esetben is, amikor tudomásunkra adatott, hogy a kért segítés közegházi államsegélyünk terhére állítható be csupán. S így a régi szervek megfosztattak az élni tudás lehetőségeitől s lesorvadtak s az új alkotások ennek dacára anyagilag alap nélküliek maradtak.

És mégsem akarunk világosan látni... Kérdelem, például, mi szüksége van a Kálvineumnak akár Nyíregyházán, akár Kisújszálláson tanítónőképzőre a Dóczi-intézet oly nagyarányú fejlesztése mellett? Megállapításom szerint bajaink orvoslására sok mindennel jöhetünk (belkörü tűzbiztosítás stb.), azonban takarékpénztári részvényjegyzésekből imponáló tőke összehozására nem is gondolhatunk. Azonban tegyük fel, csodák történnek s a szükséges összeg jegyezve lesz; akkor sem szabad egy már meglévő, bármily tőkeerős pénzügyi intézetbe beleolvadnunk, avagy vele fuzionálnunk. Mert, eltekintve a banki életben a fuziókkal járó következményektől, t. i. hogy a kisebb érdekeltség a nagyobb érdekeltségnek csupán vazallusa, a mi érdekeink másodlagosakká lennének.

Szabad legyen itt csak a Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület nyomdavállalatára reámutatnom, melynek tekintélyes fogyasztói egyházaink s termékei abszolút drágák. A világért nem kívánom intézőségét bírálattal illetni, azonban szabad legyen megkérdeznem ezúttal, hogy üzleti érzékkel, nagy jogi tudással, hogy lehetett például a Hegedűs és Sándor-cég féle egyezséget hatálytalanítani s nyomában egy súlyos pernek és súlyos veszteségnek e vállalatot s rajta keresztül magunkat is kitenni?

Nem kívánok messze kalandozni tárgyam-

tól, szerénytelen sem kívánok lenni, mégis mély tisztelettel tollamba csúszik, hogy a gazdasági kérdések intézése körül talán új garnitúrára volna szükség és könyörtelenül folytatni kell a megkezdett szanalási munkát s a takarékoság parancsoló szükségessége szerint kell berendezkednünk, mivel új erőforrásokat teremteni ma nem lehet.

Egyházkerületi közgyűlésünknek az volt az intenciója, hogy a kerületen keresztül vitt szanalás az egyházmegyékben is foganatosítandó. Helyes. Szerény véleményem szerint azonban a kerületen is tovább folytatandó s főként a Konventre és a zsinati költségekre is kiterjesztendő.

Be kell vallanunk, hogy adminisztracionális költségeink súlyosak és elviselhetetlenek. — Óriási értékeket elvonunk az életadástól, hiszen csak jegyzőkönyvekbe évről-évre hatalmas összegeket falazunk be.

Az egyes gyülekezetekre nemhogy új kötelezettségek volnának háríthatók, hanem, hogy a lelki élet mezején meginduló áldottabb zsendülés minden ugarra kiterjedhessen; hogy a harcosan ellenünk törökkel (más felekezetek) szemben megállhassunk, parancsoló szükségesség az egyházi adók csökkentése. Az egyházak kötelezettségei kölcsönökkel való rendezésének nem vagyok barátja, mert a legelőnyösebb kölcsön kamatait sem bírják a mának termelési lehetőségei s nem tudja biztosítani hűveink teherviselő képessége.

Sajnálattal látom, hogy körülünk vagyonos, anyagiakban erős gyülekezeteket is ma már megkötöz kölcsöneik súlyos kamata.

Az alkotandó pénzügyi fuzió, avagy önálló pénzügyi ama célkitűzései: „segíteni a szegény egyházakon, segíteni az ősi Kollégiumon, továbbá megfelelő hasznot biztosítani a részvényekbe fektetett pénzek és a betétbe elhelyezett pénzek után, ezzel erősíteni az egyházakat, mert ezeket az igen nehéz idöket csak úgy tudjuk megvalósítani,“ ha takarékpénztárt állítunk fel, én „szörnyű“ felelősségem tudatában sem osztom. „A magyar kálvinista egyház valóban látott már nehezebb idöket is. Mindig megtalálta a nehézségek legyőzéséhez az eszközöket is.“ Örök igazságok, kétségtelen történelmi tények s hiszem, megtalálja ma is, de az út e felette kívánatos erőforráshoz nem a pénzügyi alkotáson, hanem puritánságunk, tisztos történelmi egyszerűségünk s takarékoságunk minden vonalon való könyörtelen alkalmazásával vezet.

Álmosd, 1930 december 23.

Székelyhidy Béla,
református lelkész, esperes.

Református községekben minden község-házán készülő okmányra árvabélyeget! Egy-két fillérből hegyre várat így építhetünk.

Reflexiók Székelyhidy Béla esperes úrnak az egyházkerületi takarékpénztár ügyében írott soraihoz.

Kétségkívül rendkívül örvendetes jelenség, hogy a tervbevett takarékpénztár ügyében — mely ugyanis egyházunknak existenciális kérdése — közvéleményünk szavát hallatja. Azt gondolom azonban, kívánatos lett volna, hogy azok, kik egyházkerületi közgyűlésünknek tagjai, méginkább azok, kik ott, mint az egyház megyék esperesei, vezetős szerepre vannak hivatva: véleményüket magán a közgyűlésen nyilvánítsák. Így ugyanis előáll az a csodálatos helyzet, hogy íme kiderül, hogy a takarékpénztár felállítását megszavazók között van valaki, aki megalkothatásában egy pillanatig sem bízott.

A nagytiszteletű esperes úr cikkének megírása előtt felvette a sötét szemüveget. Pedig, ma, ezekben az igen nehéz idökből nincsen jogosultsága a pesszimizmusnak. Ezeket az igen nehéz idöket átélni, méginkább a jövődöt megalapozni, csak józan optimizmussal lehet. Hogy hoz-e vagy nem hoz a tervbevett pénzügyi intézet momentán segítséget, előre nem tudhatjuk: de ha nem hozna is momentán segítséget, úgy is meg kell teremtenünk a jövődöre, a jövődö szükségleteire tekintettel. Az előzetes tárgyalások során a részvények utáni osztalék nyolc százalékban contempláltatott. Hogy elértéktelenedjenek ezek a részvények és a takarékbetétek, hogy a hadikölcsönök sorsára jussanak: ez mégsem képzelhető, hiszen Debrecen városának a takarékpénztárába való bekapcsolódásról van most szó, mely egyike a legvirágzóbb takarékpénztáraknak, mely mögött a városnak 160 millió vagyona áll. Hogy ma 12 és 13% kamatot a betétek után ez a takarékpénztár nem fog tudni adni: ez bizonyos. De az is bizonyos, hogy nem fog 15—16% kamatot számítani a kölcsönadott pénzek után, amennyit ma, tudomásom szerint, nem egy egyházunk fizet. És kérdem: az-e a nagyobb érdek, hogy azok az egyházaink, melyeknek kihelyezhető tőkéjük van, azért abnormálisan magas betéti kamatot kapjanak, vagy pedig az, hogy azok az egyházaink, melyeknek hiteligenyeik vannak és lesznek, ezek után normális kamatot fizessenek. Kérdem: nem kötelessége-e minden egyháznak ezekben az igen nehéz idökből a gazdasági válságon átsegíteni próbálni az anyagiakban gyengébb egyházakat, még akkor is, ha ez neki talán némi kamatvesztéssel jár? Hiszen ez a kamatvesztés a hiteligenyek kielégítésekor úgyis busásan megtérül. Csakugyan nem volna evangéliumi, ha egyes gyülekezeteink separálni akarják magukat másoknak — más egyházi intézményeinknek — bajai elől. Az pedig, hogy ez a separatio megtörténjék, dacára annak, hogy a separatio — nem csupán a jelen pillanatot, hanem a jövődöt is véve — magának a separáló egyháznak is anyagi kárával járna: egyenesen

ésszerűtlen lenne. Egyet nem szabad feledni: az új pénzügyintézet létesítése nem a terhek emelését, hanem ellenkezőleg az eddigi terhek enyhítését célozza és fogja is eredményezni, ha momentán talán egyes egyházaknál némi betéti kamatbeli veszteséggel jár is. A terhek enyhítését fogja eredményezni mindazoknál az egyházaknál, melyek most vagy később hitel igénybevételére szorulnak. Amely egyházak pedig sem most nem szorulnak hitelre, sem a jövőben nem fognak erre szorulni és enélkül is jól ki tudják elégíteni hitéletbeli és tanulmányi szükségleteiket: azoktól az evangélium parancsai alapján méltán elvárhatja mindenki, hogy az erre nem képes testvéregyházakat és az ősi Kollégiumot megsegítsék.

Azt gondolom, maga a nagytiszteletű úr is megdöbbenne, ha a Konvent szerveinek feláldozása a megvalósulás stádiumába lépne. A takarékoság igen bölcs elv. Ma különösen nem lehet ezt elégszer hangoztatni. A takarékoság azonban nem mehet odáig, hogy valamely intézmény azokat a szerveket, melyek által él, semmisítse meg, mert ezzel maga ölte meg magát. És nem mehet a takarékoság elve odáig, hogy azokat az intézményeket ölje meg, melyek a kitűzött hitéleti és tanulmányi célokat szolgálják. Ezért nem bántanám a Kálvineumnak nyiregyszázi és kisújszállási áldásos alkotásait.

Hogy már meglevő, tőkeerős pénzügyintézetbe kapcsolódjunk-e, vagy pedig önálló pénzügyintézetet létesítsünk: ez most van tárgyalás alatt. Arra mindenesetre ügyelnünk kell, hogy senkinek vazallusai ne legyünk.

Hogy a Debrecen városi és egyházkerületi nyomda termékei abszolút drágák: erre a vádra a válasz már az egyházkerület közgyűlésén megadatott, e vád téves volta már ott beigazoltott, úgyhogy erre itt most nem térek ki. A nyomda ellen a Hegedüs és Sándor cég által indított perben a tárgyalások éppen most vannak folyamatban, melyek ugyanis a békés meg egyezést célozzák. Ezekről a tárgyalásokról az egyházkerület érdekeinek veszélyeztetése nélkül most nem nyilatkozhatom. A kérdés jogi oldalát illetőleg pedig vagyok bátor felhívni a nagytiszt. esperes úr figyelmét a Jogi Szemle 1930. XI. évf. 10. (decemberi) számában egyik kiváló kúriai bíránk tollából (Hiteljog Tára 153—154. lapokon) megjelent idevonatkozó cikkre. Meg vagyok győződve, hogy ennek a cikknek az olvasása után nem fogja feltenni a nagytiszteletű úr azt a kérdést, melyet cikkében feltett.

Ami a gazdasági kérdések intézése körül alkalmazandó új garnitúrát illeti: a nagytiszteletű úr idevonatkozó javaslatát bizonyára a legnagyobb készséggel fogják megszavazni mindazok, akik ma, ezekben az igen nehéz időkben az egyházkerület bizalmából kötelelességüknek érzik a gazdasági ügyek intézésével foglalkozni, abban a jó reménységben, hogy a helyükbe jövők ugyanazzal az önzetlenséggel és ugyanazzal az

odaadással, de nagyobb hozzáértéssel fogják ezeket az ügyeket intézni.

Hogy azokra, akik kötelelességeiket nem teljesítették, az anyagi és az erkölcsi felelősség köntelme megállapíttassék, visszaháríttassék: ezt mindenkinek csak helyeselni lehet.

Régi igazság, hogy egy nehéz gazdasági helyzeten két eszközzel lehet segíteni. Az egyik a kiadások csökkentése, a másik a bevételek fokozása. Mind a kettő nehéz. Az első erős akaratot kíván. Itt arra kell vigyázni, nehogy ezzel öljük meg magunkat és tegyük lehetetlenné céljaink megvalósítását. A másik még nehezebb. Egy gazdasági válságban a bevételek fokozása lehetetlen feladatnak látszik. Ám ez az életet adó. Ez az igen. Az a nem. Minden erőnkkel meg kell feszítenünk, hogy az igennek az útját próbáljuk járni. Ha beismerjük, hogy új „erőforrásokot teremteni ma nem lehet”: ezzel megástuk sirunkat.

Dr. Tóth Lajos,
egyetemi tanár,
egyházkerületi tanácsbíró.

MEGBESZÉLÉS

Pótlás a „Jóakarát-é vagy jóakarátú? . . .” című cikkhez.

Kósa Béla barátom multkori nagyon eszméltető felszólalásához fűzött megjegyzéseimből siettemben kihagytam egy igen fontos esetet, vagy inkább az esetek egy igen fontos csoportját. Ez az, amikor a revideáltbeli magyar szöveg sem nem nyilvánvalóan téves, sem veszedelmesen félre nem érthető, nem is sajtóhibás,¹ végül nem is eltérő variáns lection alapul — és azért mégis kifogásolható akár szövegűség, akár értelmesség, akár magyarosság szempontjából. Szerény véleményem az, hogy ily esetben is a revideált szöveghez kell a közistentiszteleten ragaszkodnunk és a jobbnak talált másféle értelmezést csak a prédikáció folyamán lehet és kell érvényre juttatnunk. Pl. Héb. 11:1. Revideált: „A hit pedig a reménylett dolgoknak valósága és a nem látott dolgokról való meggyőződés.” — Nem revideált Károlyi: „A hit pedig az olyan dolgoknak valóságok, a melyeket reménylünk és a mely dolgok nem láttatnak, azoknak bizonyos mutatójok.” Czeglédy: „A hit pedig teljes bizalom a remélt dolgok iránt, meggyőződés a nem látott dolgokról.” — Az eredeti szövegnek itt variánsai nincsenek — legföljebb egy vessző elhelyezése lehet benne némileg, de az értelmet nem lényegesen befolyásolva, vitás — és mégis mily eltérő árnyalatok a

¹ A zavaró sajtóhibára sajnosan jó példa a Jakab 1:8 is, ahol a Revideált némely kiadásában „kétszínű” van a helyes „kétszívű” (dipsychos) helyett.

különböző fordításokban, a *hypostasis* és az *elenchos* szavak eltérő értelmezése szerint! — Sajnos, Czeglédy sem vitte keresztül az egész újszövetségi theologia szempontjából oly végtelen fontosságú megkülönböztetést *dikaiosyné* és *alétheia* közt (v. ö. pl. Róm. 1:17-et János 1:24-gyel!), pedig szerintem teljesen kielégítően lehetne amazt következetesen „igazságossággal” (*iustitia*), emezt pedig „igazsággal” (*veritas*) visszaadni. — A „megtartásra való nép” (I. Péter 2:9.) a Revidéálban csaknem teljesen értelmetlen. (Czeglédynél helyesen: „tulajdonul választott”; a régi Károlyi pedig körülírva, de pompásan a dja: „olgy nép, mellyet Isten a' sajátjának tart”). — Ezek a kikapkodott példák, amelyeket a Bibliáján állandóan dolgozó minden lelkésztestvérem számszámra szaporíthat, világosan mutatják, hogy az eredeti szövegre való állandó rekurálást a legjobb fordítás sem pótolhatja teljesen. Amire pedig magunk így rájövünk, azt a gyülekezettől sem szabad visszatartanunk. Ennekem a második kiadású Czeglédy-fordítás megjelentekor első dolgom volt a többségében nagyon egyszerű emberekből álló bibliakörömmnek a Czeglédy által nagyon helyesen már fel sem vett ú. n. Comma Johanneum (I. Ján. 5:7.) betoldott voltát megmagyarázni; és nem lett semmi botrány belőle, nem jelentek föl szentháromság-tagadásért.

R. I.

HALOTTAINK

Szentimrey Józsefné szül. Németh Katalin, Szentimrey József ny. esperes, volt dereceni lelkész felesége, életének 74., boldog házasságának 46. évében, több heti súlyos szenvedés után, Beregszászon csendesen elhunyt. Férje, széles rokonsága mellett, nemcsak Beregszász egész társadalma, de messze vidék osztozik igaz bánattal a gyászban, mert az elhunyt, férjével együtt, mindenkinek a szeretetét bírta. — Áldott legyen emlékezte!

Az árvabélyegakeióval is áldozatot hozunk a gyermekeinkért? . . . Milyen áldozatot hozott Jézus az Ő gyermekeiért?

KÜLÖNFÉLEK

A „januári konferencia” februárban. A budapesti Református Theologiai Akadémia évek óta ismert és népszerű januári konferenciája az idén, különböző akadályok miatt nem lesz megtartható január folyamán. Ezért az akadémia tanári kara azt ez alkalommal február 10., 11. és 12-én fogja megtartani, Budapesten, a rendes keretek között, amelyre már most felhívjuk olvasóink figyelmét.

A bárándi diaconatus karácsony ünnep héten kétszer rendezett szeretetvendégséget. Először december 14-én 90 gyermeket ruházott fel 300 pengő értékű cipővel és ruhaneművel. Ebben a munkában a leányegyesület volt dicséretes munkatársa. Másodszor ünnep szombatján 127 családban 560 szegénynek osztott ki 679.35 P értékű kenyeret, főzeléket, lisztet, zsírt és szalonnát. Már 38 éve, hogy Szabó József, a bárándiak szeretett lelkipásztora életre hívta a diaconatust és végzi ezt az Istennek és embernek tetsző munkát.

A nagyváradai állami kórházban karácsonykor a Református Nőszövetség ötven beteget vendéglített meg.

A tanítató lelkész és tanító szülők terheinek könnyítésére dr. Antal Géza püspök 1000 P-t adományozott a pápai főiskolának, a nőnevelő-intézetnek, a csurgói reálgimnáziumnak, a kaposvári gróf Bethlen Margit nőnevelő-intézetnek. Az összeg felett az illető intézetek igazgatótanácsa határoz, a kikötés csak az, hogy egy-egy növendék ötven pengőnél kisebb segélyben nem részesülhet. — *Dr. Ravasz László* püspök pedig a budapesti theologus-konviktus részére felajánlotta püspöki fizetésének 10%-át, azzal, hogy abból szegénysorsú theologusok segíeytessenek.

Felvétel a Debreceni Egyetem Leánykollegiumába. A Debreceni Egyetem Leánykollegiumába (Magoss György tér 18.) az 1930—31. tanév II. felére (1931 február 1—június 30-ig) való fölvételért szóló pályázati kérvények, a Felügyelő Bizottsághoz címezve, 1931 január 22-ig nyújthatók be a Leánykollegium irodájában. A felvételi kérvényhez csatolni kell: 1. a hallgatott félévek tanulmányi eredményét igazoló leckeönyv, illetve az egyetemre először iratkozóknál az érettségi bizonyítvány hiteles másolatát; 2. szülők társadalmi állását és vagyoni viszonyait feltüntető egy éven belül kiállított hatósági bizonyítványt; 3. a kijelölt klinikai orvos bizonyítványát arról, hogy internátusba való fölvételre alkalmas. A lakásdíj havi 15 pengő, mely összegért a kollegistáknak tejes kávé reggeli, lakás, fűtés, világítás, fürdő, ágynemű és betegség esetén díjtalan orvosi kezelés, valamint német- és francianyelv-oktatás jár. A vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr által a hajdúmegyei tanítógyermekek részére a Leánykollegiumban az 1930—31. tanévre engedélyezett 15 ingyenes lakáskedvezmény elnyerése iránti kérések ugyancsak 1931 január 22-ig nyújthatók be a Leánykollegium irodájában. A folyamodóknak igazolniuk kell azt is, hogy atyjuk Hajdúmegye területén, mint tanító működik. A kollegisták a Mensán étkeznek, ahol ebéd-vacsoráért havonta 30 pengőt fizetnek. Akik mensai féldíjas ebéd-vacsora kedvezményben részesülnek, 15 pengőt fizetnek. Debrecen, 1930 december 21-én. *Dr. Láng Nándor* s. k., egyetemi ny. r. tanár, fel. biz. elnök.

Felvétel a Debreceni Egyetem Tisza István-Internátusába. A Debreceni Egyetem Tisza István-Internátusába (Nagyerdő) az 1930—31. tanév II-ik (1931 február 1-től—június 30-ig) felében való fölvételért szóló pályázati kérvények, a Felügyelő Bizottsághoz címezve, 1931 január 22-ig nyújthatók be az internátus irodájában. Felvételi kérvényhez csatolni kell: 1. a hallgatott félévek tanulmányi eredményét igazoló leckekönyv, illetve az egyetemre először iratkozóknál az érettségi bizonyítvány hiteles másolatát; 2. szülők társadalmi állását és vagyoni viszonyait feltüntető egy éven belül kiállított hatósági bizonyítványt; 3. a kijelölt klinikai orvos bizonyítványát arról, hogy az internátusba való fölvételre alkalmas. A lakásdíj havi 15 pengő, mely összegért az internátistáknak tejes kávé reggeli, lakás, fűtés, világítás, fürdő, ágynemű és betegség esetén díjtalan orvosi kezelés jár. A lakásdíj félelvi jellegű (február 1—június 30). A vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr által a hajdúmegyei tanítógyermek részére a Tisza-Internátusba az 1930—31. tanévre engedélyezett 10 ingyenes lakáskedvezmény elnyerése iránti kérések ugyancsak 1931 január 22-ig nyújthatók be a Tisza-internátus irodájában. A folyamodóknak igazolniuk kell azt is, hogy atyjuk Hajdúmegye területén, mint tanító működik. Az internátusban 61 lakószoba van 117 (szobánként 1—2—3) ágygal. Ezenkívül társalgó, reggeliző, zeneterem, könyvtár, betegszoba, fürdőszobák és zuhanyok, állandó meleg és hidegvíz szolgáltatással és központi fűtéssel. Az internátisták a Mensán (Magoss György tér 18. sz.) kötelesek étkezni, ahol ebéd-vacsoráért havonta 30 pengőt, akik csak ebédet akarnak, 21 pengőt fizetnek. Akik mensai féldíjas ebéd-vacsora kedvezményben részesülnek, 15 pengőt fizetnek. Debrecen, 1930 december 21-én. *Dr. Láng Nándor* s. k., egyetemi ny. r. tanár, fel. biz. elnök.

A debreceni református egyházközség presbiteriuma január 9-én tartott ülésén az egyháziadó felemelésével foglalkozott. Az adóemelés a földek búzahaszonbérének lecsökkenése és a kultuskormány iskolai hozzájárulásainak leszállítása tette szükségessé. A presbiterium az eddigi 15% adót iskolaiadó címén 10%-kal felemelte. Dicséretes, hogy az adóemelési javaslatot ebben a súlyosan terhes időben is a presbiterium teljes egyhangúsággal szavazta meg. De minden elismerésünk mellett sem hallgathatjuk el azt a meggyőződésünket, hogy: *debuisset pridem!*

Az ácsi református leányegyesület a távol lakó iskolás gyermekeknek egész tél folyamán ebéd-segélyt oszt ki. 58 gyermek részesül állandó ebéd-segélyben. A főzés és kiosztás körüli munkát a leányegyesület tagjai végzik, a szükséges anyagiakat a hívek áldozatkészsége adja össze, az irányítás és vezetés munkáját a lelkészné látja el. Az ácsi leányegyesület s az áldozatra

kész hívek cselekedete példa lehet minden tehetős gyülekezet előtt.

A **Magvető** című jugoszláviai laptársunk most érte meg áldásos működésének tizedik esztendejét, mely alkalommal jubileumi köntösben, gazdag tartalommal jelent meg. — Amikor ez alkalomból szeretettel köszöntjük a Magvetőt, mely páratlanul pótolhatatlan munkát végez elszakított református testvéreink körében, egyszersmind a legmelegebb elismeréssel vagyunk Ágoston Sándor főszerkesztése és a hittől eleven, a nagy nehézségek közt Istenre támaszkodó egyházi élet iránt, mely a lap szellemében és hasábjain megnyilatkozik.

A **Nagyváradon megjelenő Evangéliumi Híradó** tudósítása szerint a dr. Gyenge János vezetése alatt keletkezett „óhitű református egyház” hívei teljes egészükben visszatértek református anyaszentegyházunk kebelére és az évek óta tartó egyházzakadás Nagyváradon megszűnt. Azt hisszük, hogy amint a keletkezésében, úgy a megszűnésében sem az elvi okok játszották a főszerepet.

Diákkonferencia. A Magyar Diákok Pro Christo Szövetsége MEKDSZ) január 31., február 1., 2. napjain Budapesten (VI., Vörösmarty uca 49—51. sz. Skót misszió) tartja országos téli konferenciáját. A diákrésztvevők 2 P, a MEKDSZ szénior tagjai 4 P rendezési díjat fizetnek. Jelentkezési határidő január 20. Jelentkezni lehet a MEKDSZ központi irodájában Budapest, IX., Üllői u. 19. II. 4.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
17—1931. szám.

KÖRLEVÉL

az egyházmegyék espereseihez.

Az érdekeltekkel leendő közlés céljából tudatom, hogy a következő félelvi teljes és javító lelkészképzési vizsgálatok idejét következőképpen állapítottam meg:

1. Lelkészképzési vizsgálatra jelentkezés 1931 február hó 3-án, kedden délelőtt 11 órakor a lelkészképzőintézet igazgatójánál. Ugyanaz nap délután 3 órától zárthelyi írásbeli vizsgálat. Másnap 1931 február hó 4-én szerdán, délelőtt 9 órától I. lelkészképzési vizsgálat.

A jelöltek okmányait (szolgálati bizonyítvány esperesi megerősítéssel) a szabályzat értelmében 1931 január hó 20-ig tartoznak a lelkészképzőintézeti igazgatóhoz beküldeni.

2. Lelkészképzési vizsgálatra jelentkezés 1931 február hó 4-én, szerdán déli 12 órakor az egyházkerületi lelkészi főjegyzőnél. Ugyanaz nap délután 3 órától zárthelyi írásbeli vizsgálat. Másnap, 1931 február hó 5-én, csütörtök délelőtt 9 órától II. lelkészképzési szóbeli vizsgálat.

A jelöltek okmányai az egyházkerületi

főjegyzőhöz küldendők be a fentebb megírt módon és határidőre.

A jelöltek figyelmét ezúttal is felhívom egyházkerületi közgyűlésünk 431. és 432—1926. számú határozataira, amelyeknek ignorálása csak saját maguknak okoz erkölcsi és anyagi kárt.

Debrecen, 1931 január hó 3.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

TARTALOM: R. I.: A reménység ajtaja. — Ebből a világból: Székelyhidy Béla: Néhány szó az egyházkerületi takarékpénztár ügyében. — Dr. Tóth Lajos: Reflexiók Székelyhidy Béla esperes úrnak az egyházkerületi takarékpénztár ügyében írott soraihoz. — Megbeszélés: R. I.: Pótlás a „Jóakarát-é, vagy jóakarátú?” című cikkhez. — Halottaink. — Különfélék. — Hivatalos értesítés: Körlevél.

Laptulajdonos: **Dr. KUN BÉLA.**

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Különő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zslir-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15—48.

Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1931—124

Megjelent! Megjelent!

A

Debreceni Képes Kalendárium

XXXI. évfolyama 1931. évre.

Kivonat a naptár tartalomjegyzékéből:

- Dr. Csűrös Ferenc*: Beköszöntő az olvasóhoz.
Dr. Baltazár Dezső: Puritanizmus.
Dr. Szentpéteri Kun Béla: Gróf Degenfeld Pál.
Dr. Révész Imre: Szele György 1854—1930.
Dr. Tóth Lajos: Dr. Szentpéteri Kun Béla az egyetemen rektora.
Zivuska Andor: Költeményei.
Boldisár Kálmán: Régi Debrecen.
Dr. Lencz Géza: Augustinus.
Baja Mihály: Versek a debreceni Nagyerdőről.
Szalacsy Rácz Imre: A király sírja.
Gulyás Pál: Versek.
Dr. Veress István: A debreceni református tanítóképzőintézet 75 éves jubileuma.
Dr. Nagy Sándor: A határper.
Kardos Albert: Kazinczy és Debrecen.
S. Szabó József: A debreceni kollégium szelleme.
Dr. Csűrös Ferenc: Emlékezés Fazekas Mihályról.
Kesztyűsné Balogh Margit: Színán basa.
Zoltai Lajos: Debrecen város pöre a szoboszlói hajdúvitézekkel a Kösely-folyó felett.
Dr. Ecsedi István: A Jordán szent vízében fürödtem.
Dr. Kuthi Sándor: A városok kulturális szövetsége.
Mezei Béla: A kislíuk cserkészete.

A Kalendárium címtára felöleli az összes köz- és magánintézményeket, nélkülözhetetlen minden ipari és kereskedelmi vállalat ügymenetében.

Tartalmazza az országos vásárok címjegyzékét. A vadászati és tilalomidő jegyzékét a különféle vadnemekre egész Magyarországon. Névnepok pontos kimutatását.

A Debreceni Képes Kalendárium XXXI-ik évfolyama ma a legolcsóbb naptár. Szerkesztőbizottsága a legismertebb debreceni előkelőségekből verbuválódik.

Ára: 80 fillér.

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedés Debrecen,
Ferencz József-út 26.